Mathematica jako narzędzie badawcze
Część piąta.
Fraktale

Czy koła są piękne?
Można udowodnić wiele teorii na ich temat,
wiele ich cech jest interesujących,
ale żeby koło miało być piękne?
Jest nudne, wszędzie takie samo;
podobnie linia prosta.
Coś, co jest takie samo w każdym miejscu,
nie wydaje się atrakcyjne.
Benoît Mandelbrot
(za „Wiedza i życie", nr 7/2010 str. 60, „Pan od fraktali")

Celem zajęć będzie badanie struktur matematycznych generujących fraktale, a także analiza samych fraktali. Zajmiemy się także tworzeniem grafiki bazującej na fraktalach.

Na tych ćwiczeniach nie trzeba wykonywać wszystkich zadań. Zadania podzielone zostały na dwa bloki A i B - należy wybrać co najmniej 2 zadania kategorii A, oraz co najmniej 2 zadania z kategorii B. Po wykonaniu zadań z literkami proszę nie zapomnieć o wykonaniu dwóch zadań umieszczonych na samym końcu (obowiązkowo).

Sugerowane jest, aby przed zajęciami przypomnieć/przyswoić sobie następujące zagadnienia:

- Czym są i według jakich reguł powstają następujące struktury fraktalne: gwiazdka Kocha, trójkąt i dywan Sierpińskiego, zbiór Cantora, kostka Mengera. [5, 1]
- metoda Newtona-Raphsona (metoda stycznych) szukania pierwiastków funkcji - na czym polega? [4, 3].

- losowe metody generowania fraktali oraz afiniczne układy funkcji (IFS) [5, 6].

Zadanie A1.

Napisz skrypt, który generuje kilka pierwszych kroków konstrukcji zbioru Cantora. Pomocne mogą okazać się funkcje `RealDigits[], Rectangle[]`.

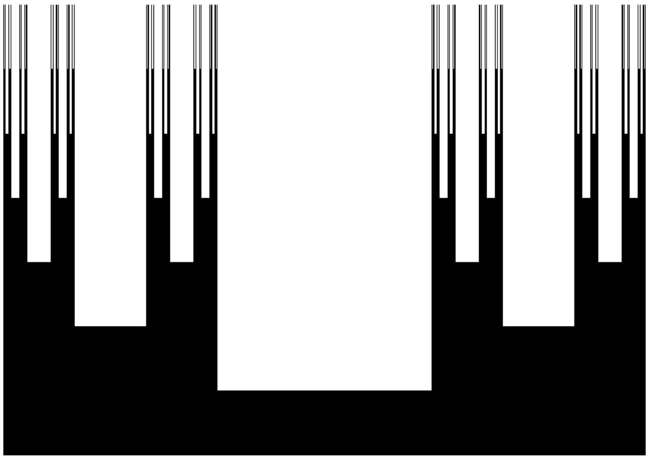

Rysunek 1: Przykładowy wynik zadania A1.

Zadanie A2.

Napisz skrypt generujący kilka pierwszych kroków konstrukcji śnieżynki Kocha. Pomocna może okazać się funkcja z notatnika `http://if.pw.edu.pl/~siudem/MJNB/fraktale_pomoce.nb`.

Zadanie A3.

Napisz skrypt generujący kilka pierwszych kroków konstrukcji trójkąta Sierpińskiego. Być może pomocne będzie tutaj umiejętne zastosowanie funkcji `Nest[]` albo `NestList[]` do operacji na listach.

Zadanie A4.

Napisz skrypt generujący kilka pierwszych kroków konstrukcji dywanu Sierpińskiego. Wystarczy tu niewielka modyfikacja skryptu z zadania A1.

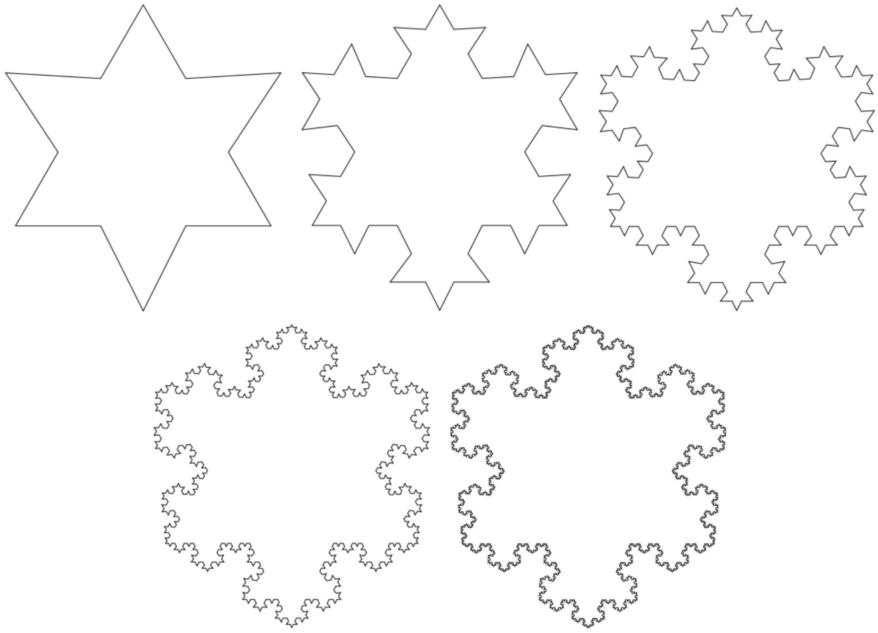

Rysunek 2: Przykładowy wynik zadania A2.

Zadanie A5.

Napisz skrypt generujący kilka pierwszych kroków konstrukcji kostki Mengera. Pomocne może okazać się wcześniejsze wykonanie zadania A4. Niezbędna będzie funkcja `Graphicd3D[]`.

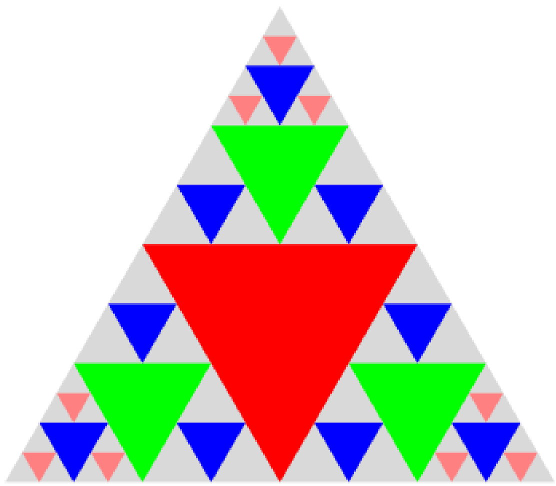

Rysunek 3: Przykładowy wynik zadania A3.

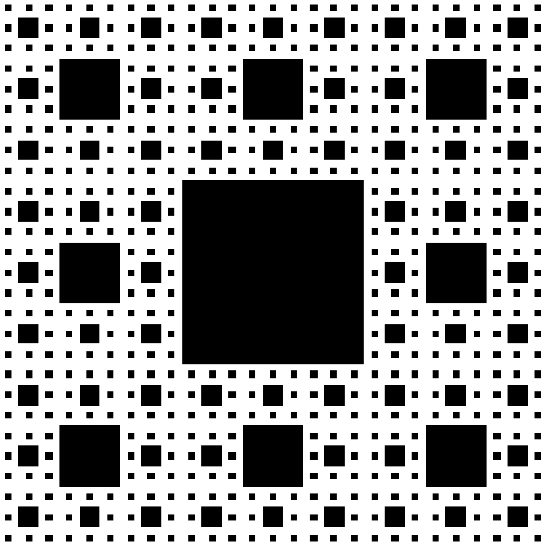

Rysunek 4: Przykładowy wynik zadania A4.

Zadanie B1. (metoda Newtona-Raphsona)

Zaimplementuj, w postaci funkcji metodę Newtona-Raphsona. Zastosuj ją do wielomianu $p(z) = z^3 - 1$. Wygeneruj dla tego wielomianu zbiór Julii. Pomocne mogą okazać się funkcje `FixedPoints[]`, `Which[]`, `DensityPlot[]`, a w tej ostatniej użyteczna może okazać się opcja `ColorFunction[]`. Sprawdź jaki efekt daje zastosowanie tej metody do innych wielomianów.

W kolejnych zadaniach skupimy się na iterowaniu odwzorowań, które

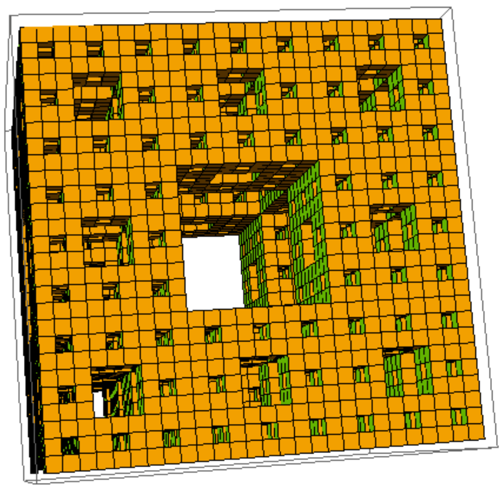

Rysunek 5: Przykładowy wynik zadania A5.

dobierane będą losowo. przyjmijmy, że mamy pewien zbiór X. Na nasze potrzeby przyjmiemy, że $X = \mathbb{R}^2$. Na zbiorze tym zdefiniowane są funkcje $f_i \colon X \to X$, $i = 1, 2, ..., n$. Dysponujemy też wagami $w_i > 0$, $i = 1, 2, ..., n$. Jeden krok iteracji polega na wylosowaniu liczby i ze zbioru $\{1, 2, ..., n\}$, a następnie wykonaniu funkcji f_i. Iteracja powtarzana wielokrotnie prowadzi do zaskakująco prostych i pięknych efektów.

Zadanie B2. (Spirala, za [5])

Zaimplementuj poniższy układ dwóch odwzorowań dobieranych losowo

$$\begin{cases} x' = -0.4x - 1 \\ y' = -0.4y + 0.1 \end{cases}, \begin{cases} x' = 0.76x - 0.4y \\ y' = 0.4x + 0.76y \end{cases}.$$

Pomocne mogą okazać się funkcje `NestList[]`, `Point[]`, `RandomChoice[]`.

Zadanie B3. (Choinka, za [5])

Zaimplementuj poniższy układ czterech odwzorowań dobieranych losowo

$$\begin{cases} x' = -0.67x - 0.02y \\ y' = -0.18x + 0.81y + 10 \end{cases}, \quad \begin{cases} x' = 0.4x + 0.4y \\ y' = -0.1x + 0.4y \end{cases},$$

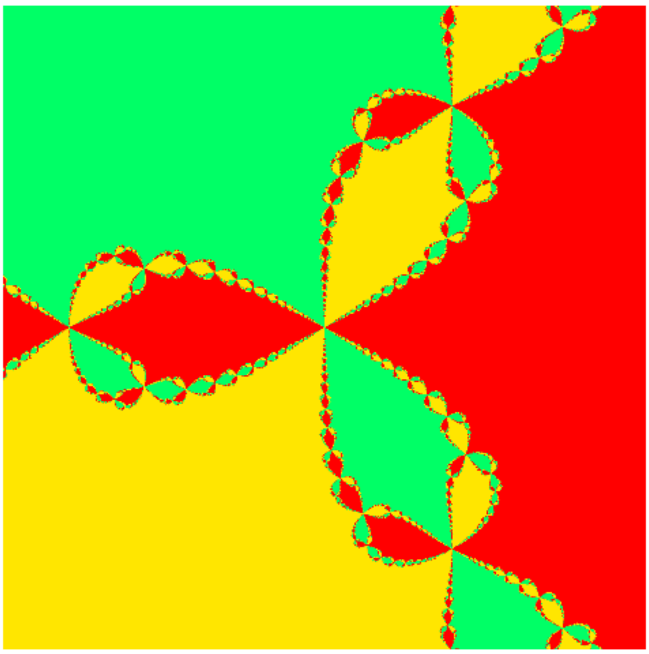

Rysunek 6: Przykładowy wynik zadania B1.

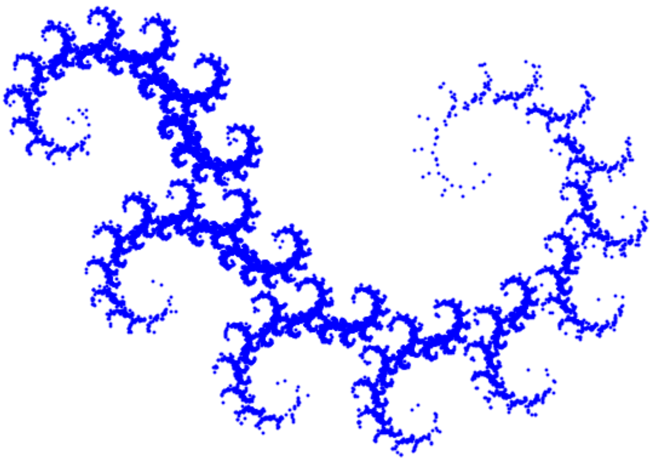

Rysunek 7: Przykładowy wynik zadania B2.

$$\begin{cases} x' = -0.4x - 0.4y \\ y' = -0.1x + 0.4y \end{cases}, \quad \begin{cases} x' = -0.1x \\ y' = 0.44x + 0.44y - 2 \end{cases}.$$

Pomocne mogą okazać się funkcje `NestList[]`, `Point[]`, `RandomChoice[]`.

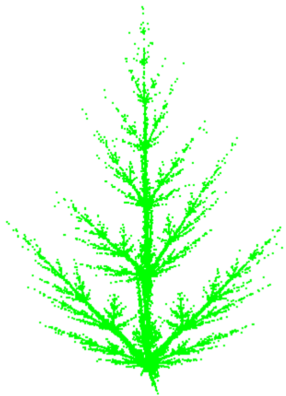

Rysunek 8: Przykładowy wynik zadania B3.

Oba powyższe przykłady wykorzystywały funkcje afiniczne, w kolejnych również będziemy korzystali z funkcji afinicznych, ale wygodniejsze okaże się wykorzystanie funkcji `afiniczne[]` z notatnika `http://if.pw.edu.pl/~siudem/MJNB/fraktale_pomoce.nb`. Wyraża on operacje afiniczne w postaci mnożenia przez macierz

$$A = \begin{bmatrix} r\cos(\theta) & -s\sin(\psi) \\ r\sin(\theta) & s\cos(\psi) \end{bmatrix},$$

i przesuwania o wektor $(a, b)^T$

Zadanie B4. (Trójkąt Sierpińskiego inaczej, za [6])

Wygeneruj trójkąt Sierpińskiego, stosując trzy odwzorowania afiniczne o parametrach `afiniczne[0,0,0.5,0.5,0,0]`, `afiniczne[0,0,0.5,0.5,0,1]`, `afiniczne[0,0,0.5,0.5,1,0]` do trójkąta `Polygon[{{0,0},{0,2},{2,0}}]`. Pomocne okaże się wykorzystanie funkcji `Nest[]`, `GeometricTransformation[]`.

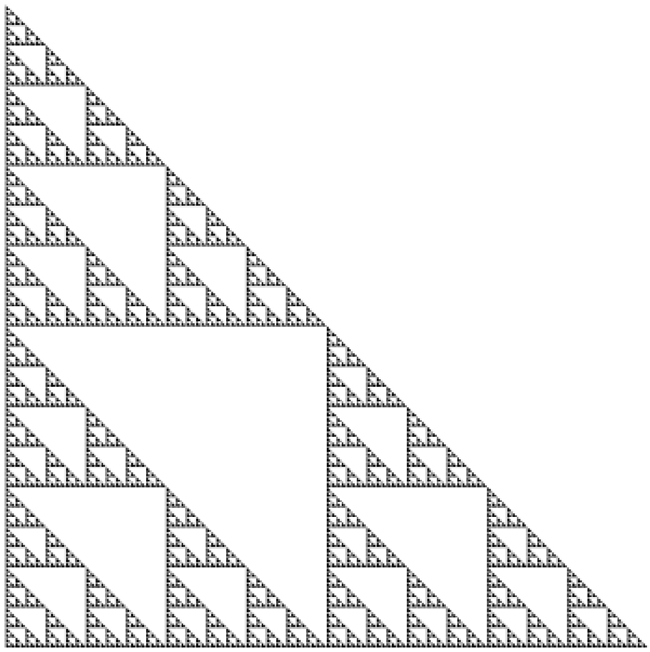

Rysunek 9: Przykładowy wynik zadania B4.

Zadanie B5. (Drzewko, za [6])

Wygeneruj drzewko, stosując cztery odwzorowania afiniczne o parametrach `afiniczne[20°,20°,0.65,2/3,-0.1,3]`, `afiniczne[45°,45°,0.5,0.5,0,1.3]`, `afiniczne[−30°,−30°,0.6,2/3,0,3]`,`afiniczne[−55°,−55°,-0.6,2/3,0,2]` do wielokąta `Polygon[{{-0.2,0},{0.2,0},{0.35,2.5},{0.2,3},{-0.2,3},{0,2.5}}]`. Pomocne okaże się wykorzystanie funkcji `NestList[]`, `GeometricTransformation[]`.

Zadanie B6. (Miasto, za [6])

Wygeneruj fraktalny obraz miasta. Posłuż się w tym celu fragmentem kodu z pliku `http://if.pw.edu.pl/~siudem/MJNB/fraktale_pomoce.nb`. Pomocne okaże się wykorzystanie funkcji `Apply[]`, `Nest[]`, `Flatten[]`, `Cuboid[]`.

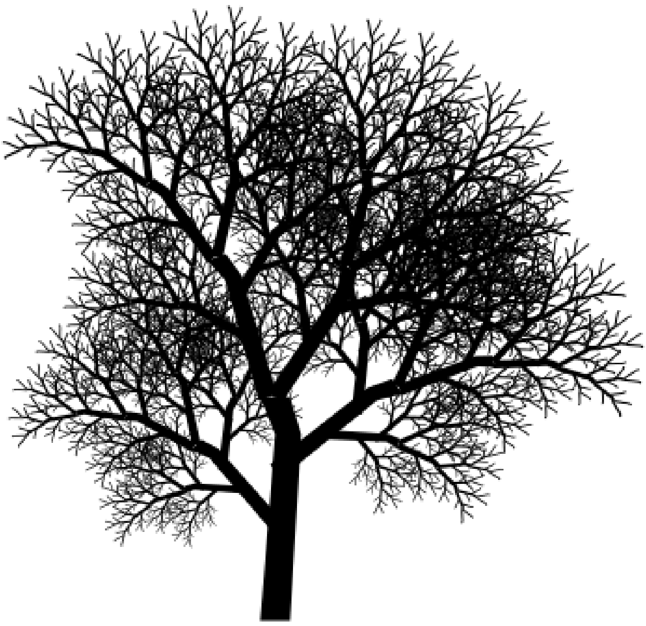

Rysunek 10: Przykładowy wynik zadania B5.

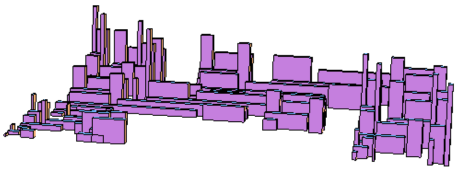

Rysunek 11: Przykładowy wynik zadania B6.

Zadanie 1.

Należy wymyślić samemu albo znaleźć w literaturze lub internecie ciekawy, oryginalny i nietrywialny obraz generowany przez zastosowanie odwzorowań afinicznych i narysować taki obrazek.

Zadanie 2.

Uzyskane wyniki z sekcji A i B oraz zadania 1. należy umieścić w prezentacji wykonanej w środowisku Mathematica.

Literatura

[1] `http://mathworld.wolfram.com/`

[2] R. L. Devaney, *An Introduction to Chaotic Dynamical Systems*, wydanie drugie, Westview Press, (2003).

[3] A. F. Beardon, *Iteration of Rational Functions*, Springer, New York, (2000).

[4] Z. Fortuna, B. Macukow, J. Wąsowski, *Metody Numeryczne*, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, (2006).

[5] J. Kudrewicz, *Fraktale i chaos*, wydanie trzecie zmienione, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Warszawa, (1996).

[6] Ch. Getz, J. Helmstedt, *Graphics with Mathematica Fractals, Julia Sets, Patterns and Natural Forms.*, Elsevier, Amsterdam, (2004).